

Чи буде зірвано підписання нової газової угоди між Україною і Росією на тлі олігархічних "розборок" Ахметова і Фірташа?

Прем'єр-міністр України Микола Азаров заявляє, що Україна готова платити 416 доларів за 1000 кубометрів російського газу, але Газотранспортну систему (ГТС) в управління "Газпрому" не віддасть навіть в рамках тристороннього консорціуму з європейцями, які від переговорів на цю тему взагалі усунулися. Адже ще зовсім недавно той же Азаров підспівував хору експертів та чиновників "Нафтогазу України", які заявляли, що газ по 400 - загибель для української економіки.

Два тижні тому, як і міністр Мінпаливенерго Юрій Бойко, який очолює переговорну групу з української сторони, вони були впевнені в отриманні газової знижки до Нового року. Інформаційний простір активно підігрівався вкиданнями і експертними оцінками про необхідність створення газового консорціуму з РФ. У Верховній Раді хутко зареєстрували і внесли до порядку денного два проекти закону, що дозволяють створення СП "Нафтогазу" і "Газпрому", передачу управління ГТС Росії. Громадську думку готували до неминучості передачі труби, яка завжди вважалася "священною короною". Керівництво фракції Партії регіонів і заступники в "Нафтогазі" відкрито визнавали, що без фінансових вливань "Газпрому" в модернізацію труби, яку тільки на словах обіцяла Європа, вона скоро перетвориться на купу металобрухту.

У пресі з'явився чорновий варіант угоди, згідно з яким Україна дійсно на папері передає 50% контролю над ГТС Росії в результаті створення двох СП. Останні, що важливо, за контрактом, повинні були стати "недоторканими", тобто, без права втручання в їх діяльність будь-яких судових або правоохоронних органів. Здавалося б, все в черговий раз поділили, визначивши обмежене коло людей, які будуть отримувати надприбуток від транзиту російського газу, реекспорту дешевого українського в Європу.

При цьому ні у кого з експертів не викликало сумніву, що навіть після скидки на газ тарифи для населення все одно будуть зростати. І справа тут не у вимогах МВФ, не в позиції Росії. Адже Україна щорічно видобуває власного газу в кількості до 20 млрд. куб. м, чого досить для внутрішніх потреб. Газова проблема України, і те, що завжди гальмувало переговори з росіянами - це бажання отримання максимальної тіньової вигоди тими, хто час від часу змінюється у високих кабінетах в Києві.

Буквально за два тижні до Нового року перший віце-прем'єр Андрій Клюєв зізнався, що переговори зайшли в глухий кут. Росія непохитна. І Україні доведеться платити за газ по

416 доларів за тис. куб. м. Показово, що реакція керівництва Кабміну при цьому підкріплювалася не зрозумілим оптимізмом. Якщо раніше ціну на газ вище 400 доларів вважали майже смерті подібній для економіки, сьогодні навпаки, стверджують, мовляв, "треба - значить треба. Трагедії тут немає. Будемо платити", - говорив прем'єр Азаров. Побічно це ще раз підтверджує "критичність" підписання нової газової угоди для самого Кабміну з метою отримання певних дивідендів "в доважок" до контракту.

За інформацією джерела в Кабміні, переговори застопорилися через небажання основних фінансово-промислових груп України передати сферу впливу "Газпрому". "Українська сторона спочатку хотіла вивернути ситуацію на свою користь, - пояснює джерело. - Формально Україна нібито була готова погодитися тільки на одну з умов росіян: передати управління над ГТС. Але теж по-хитрому. У проекті закону чорним по білому вказується, що" транзитні можливості залишаються власністю держави Україна ". Тобто, трубу були готові передати в управління, але з правом у будь-який час скасувати дане рішення".

По-друге, труба була лише одним з пунктів переліку "ультиматумів" росіян. Одним з важливих негласних пунктів угоди, за якою Україна мала отримувати газ по 250 доларів за тис. куб м, було зобов'язання надати "Газпрому" можливість контролю над газорозподільними мережами. Як зазначив заступник голови профільного Комітету ВРУ з питань ПЕК Олександр Гудима, сьогодні 75% таких мереж фактично контролює Дмитро Фірташ. І незважаючи на те, що близький до нього міністр ПЕК Юрій Бойко завжди лобював створення СП з "Газпромом", в цьому питанні вони росіянам, схоже, поступатися не збираються. "А це вкрай важливо для "Газпрому", якому Європа в рамках третього енергопакету урізала такі можливості на своєму ринку. В Україні для них важливі ГТС, сховища, але також і газорозподільні мережі, які застовплять не тільки транзитний монополізм Росії, але і монополію в подачі газу на внутрішній ринок ", - додав Гудима.

Проте, як відомо, в Україні не тільки Фірташ з кожним роком збільшує енергетичні активи. Найбагатша людина СНД Рінат Ахметов, якого в Києві позаочі називають "Імператором", недавно став монополістом з постачання електроенергії до столиці, купивши "Київенерго".

Як стверджує джерело в Кабміні, Ахметов, м'яко кажучи, не хотів, щоб група Фірташа уклала угоду з "Газпромом", поділивши остаточно сфери впливу на газовому ринку. Не секрет, що при Вікторі Федоровичу подробиці протистояння двох основних ФПГ намагаються не виносити на люди. Але боротьба продовжується перманентно, і зараз вона увійшла в нову стадію. Саме тому все більше вголос говорять про можливість реформатування Кабміну вже 21 січня на користь тієї або іншої групи. Але це багато в чому як раз і залежить від ходу газових переговорів. Посилення Фірташа могло б дати "зелене світло" заміщенню Азарова на посаді прем'єра Юрієм Бойко. Ахметов же, як стверджують політологи, завжди був зацікавлений у просуванні в глави уряду свого протеже - віце-прем'єра Борис Колесникова.

Підклимна боротьба української верхівки змусила групу Ахметова влаштувати в ЗМІ

контрагітацію. Так в українську пресу почали "витікати подробиці" здачі національних інтересів "в рамках газової угоди.

За інформацією народного депутата і заступника голови Комітету ВРУ з митної політики Євгена Царькова, переговори тривають, але шансів на їх підписання до Нового року практично немає. "За моїми даними з переговорної групи, на кону стоять тільки корпоративні інтереси тих, хто в Україні управляє газовим бізнесом, металургією та хімічною промисловістю. Основна частина контракту вже прописана. Не виключено, що підписання відбудеться на початку року", - стверджує він.

Проте джерело в КМУ додало, що є ще одна суттєва вимога Росії, що прямо не стосується труби. Росіяни наполягають на більш широкому пакеті, одним з головних умов якого є гарантії з надання "Газпрому" контрольного пакету в процесі розвідки Чорноморського шельфу. Як відомо, проекти з видобутку на шельфі газу, як і будівництво терміналу з прийому скрапленого газу, визначені як національні. Вже заявлено, що проект запрацює на підставі партнерства державного і приватного капіталів. І крім уже певної компанії Shell, як визнає енергетичний експерт Геннадій Рябцев, в цьому зацікавлені компанії українських ФПГ.

Не дивно, що вони не хочуть так просто віддавати "Газпрому" такий ласий шматок енергетичного пирога. А Москві немає сенсу погоджуватися тільки на передачу труби без реальних гарантій. Політолог Віктор Небоженко вважає, що Кремль буде "дочавлювати" Україну. Але це йде врозріз з корпоративними інтересами тих, хто на ці активи давно поклав око усередині країни.

У свою чергу, політолог Тарас Березовець упевнений, що без політичних вимог і на цей раз не обійшлося. Він нагадав, що виконавчий Секретар Митного союзу Сергій Глазьев днями був у Києві, де чітко озвучив позицію РФ про необхідність "консультацій" України в процесі підписання угоди з ЄС про зону вільної торгівлі та політичної асоціації. Москва не просто натякає, а відкрито попереджає про недоцільність такого курсу. Але Україна як завжди намагається продемонструвати половинчастий підхід, заваливши за допомогою справи Тимошенко лише угоду про асоціацію з Європою.

7 січня, коли Україна повинна буде знову віддати Росії півтора мільярда доларів за газ, настане дуже швидко. Грошей у скарбниці для оплати давно немає. Після провалу переговорів з ЄС МВФ точно не дасть Україні новий транш кредиту, за рахунок якого Київ раніше розплачувався з "Газпромом". Російські банки теж можуть не надати кредит, як це було в останні місяці. Експерти впевнені, що росіяни підуть на все, щоб змусити українську сторону прийняти стратегічне рішення, де труба - лише один з пунктів торгу.

Анна Стешенко, [Росбалт](#)